

อักษัตตนิวิภัตติ

บอกอดีตกาล ตั้งแต่วັນนี้ แปลว่า.....แล้ว.

ถ้ามี อ อยู่หน้า แปลว่า ได้.....แล้ว.

เช่น เถโร คาม ปิณฑาย ปาวิสิ.

อ. พระเถระ ได้เข้าไปแล้ว สูบ้าน เพื่อบิณฑะ.

เอวรูป กมม อกาสิ.

อ.ข้า ได้ทำแล้ว ซึ่งกรรม มีอย่างนี้เป็นรูป.

อักษัตตนิวิภัตติ บอกให้รู้ กาล, บท, วจนะ, บุรุษ

บุรุษ	ปรสสพท์		อตตโนปท์	
	เอก.	พหุ.	เอก.	พหุ.
ประณมบุรุษ	อี	อूं	อา	อุ
มัธยมบุรุษ	โ	ตุถ	เส	วุหิ
อุตตมบุรุษ	อี	มฺหา	อ	มฺเห

-วิภัตติหมวดนี้ลง อ, อิ, และ ส อาคม

-อี วิภัตติ เมื่อประกอบกับธาตุ รัสสะเป็น อิ เช่น กริ

-ลง อ และ ส อาคม เช่น อกาสิ

-อूं วิภัตติแปลงเป็น อีสฺ เช่น กรีสฺ

-แปลง อूं เป็น ออสฺ เช่น อกอสฺ, อหอสฺ ,

-ใช้ อี ประณมบุรุษ แทน โ มัธยมบุรุษ เช่น อกาสิ (ตว์ อ.ท่าน)

-ตุถ, มฺหา และเส ให้ลง อิ อาคมท้ายธาตุเสมอ เช่น กริตตุถ, กริมฺหา, กริเส

-อี ประกอบหลัง ลกฺ ธาตุ แปลง อี เป็น ตุถ เช่น อลตุถ

-อี ประกอบหลัง ลกฺ ธาตุ แปลง อี เป็น ตถฺ เช่น อลตถฺ

หมวด รุฐ ฐาตุ และนิคคหิตอาคมสระต้นฐาตุ
 รุฐ เป็นไปในความ กั้น, ในความ ปิด (อ+รุฐ+อี)
 สำเร็จรูปเป็น อรุฐี, อรุฐิ, รุฐิ ได้ปิดแล้ว, ปิดแล้ว.

มฺจ เป็นไปในความ ปล่อย (อ+มฺจ+อี)
 สำเร็จรูปเป็น อมฺจจี, อมฺจจิ, มฺจจิ ได้ปล่อยแล้ว, ปล่อยแล้ว.

ภฺช เป็นไปในความ กิน (อ+ภฺช+อี)
 สำเร็จรูปเป็น อภฺชชี, อภฺชชิ, ภฺชชิ ได้กินแล้ว, กินแล้ว.

ภฺท เป็นไปในความ ต่อย (อ+ภฺท+อี)
 สำเร็จรูปเป็น อภฺทที, อภฺททิ, ภฺททิ ได้ต่อยแล้ว, ต่อยแล้ว .

ลฺป เป็นไปในความ ฉาบ (อ+ลฺป+อี)
 สำเร็จรูปเป็น อลฺมปี, อลฺมปิ, ลฺมปิ ได้ฉาบแล้ว, ฉาบแล้ว.

๑. ทดสอบการแจกฐาตุ (อมฺลจ)

บุรุษ	ปรสสप्तํ		อตตโนप्तํ	
	เอก.	พหู.	เอก.	พหู.
ป.	อมฺลจี, อมฺลจิ	อมฺลจํ	อมฺลจา	อมฺลจฺ
ม.	อมฺลจี, อมฺลจิ	อมฺลจิตถ	อมฺลจีเส	อมฺลจิว्हํ
อุ.	อมฺลจี	อมฺลจิมหา	อมฺลจํ	อมฺลจิมเห

๒. ทดสอบการแจกธาตุ (ลิมป)

บุรุษ	ปรสสप्त		อตตโนปท	
	เอก.	พหู.	เอก.	พหู.
ป.	ลิมปี, ลิมปิ	ลิมปุ	ลิมปา	ลิมปู
ม.	ลิมโป, ลิมปิ	ลิมปีตถ	ลิมปีเส	ลิมปีวุห
อ.	ลิมปี	ลิมปีมหา	ลิมปี	ลิมปีมเห

ทดสอบแปลไทยเป็นมคร

๑. อ.บุรุษ นั้น ได้ทำลายแล้ว ซึ่งทรัพย์ ท. ในถ้ำ ฯ
๒. อ.ภิกษุ ท. เหล่านั้น ได้ทำลายแล้ว ซึ่งกิเลส ท. ของตน ฯ
๓. อ.เรา ได้ฉาบแล้ว ซึ่งกุฎี ของตน ด้วยดินเหนียว ฯ

ทดสอบการแปลมครเป็นไทย

๑. ภิกษุ ราชคเห เวพูนมหาวิหาร ภูตตานิ อภุชชิ ฯ
๒. อหํ มตติกาย อตตโน กุฎีกํ อลิมปี ฯ
๓. ตุมเห วิสาขาย เคเห ภูตตานิ อภุชชิตถ ฯ